

Jelling Kro

Ægte krohygge ved monumenterne

Jelling Kro`s historie:

Der hvor Jelling Kro ligger, har der siden 1690 ligget en gård.

Ejeren - Hans Møller drev fra ca. 1773 krovirksomhed på gården

Jelling Kros historie kan derfor føres tilbage til 1773.

I de første år fungerede stedet som herberg med beværtning for rejsende. Det var et privilegium, men også en pligt, som blev pålagt en gård, der lå hensigtsmæssigt i forhold til "alfarvej".

Ca. år 1820 blev en bygning i én etage opført til brug for krovirksomhed.

Kromanden havde selv ansvaret for beværtningen, der nu også indbefattede servering for byens folk.

I 1842 blev kroen og gården delt, da ejeren ønskede at sælge.

Samtidig fik Jelling Kro Kongelig bevilling (helt præcist den 20/6 1842). Den øverste etage blev bygget på kroen omkring 1843-44, oprindeligt med 2 kviste, og 3 skorstene. På loftet var der stuepigeværrelser.

Kroens bygninger blev sammen med Kirken og Højene totalfredede af overfrednings-nævnet den 13. oktober 1947. Efter Bygningsfredning- og bevaringsloven. Lovbekendtgørelse nr. 1088 af 29. August 2007 om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer.

www.retsinformation.dk.

Grundarealet består af 2 parceller – 17a og 17z, samlet areal 6.082 m2. Kroen ligger på 17a som er på 2783 m2. 17z er et ubebygget areal på 3299 m2. Dele af denne matrikel ligger indenfor zonen vedr. fortidsmindefredning og udsigtsfredning.

Dorthe Kirstine og Bjarne Madsen, januar 2010.

Jelling Kro

Jelling Kro

Ægte krohygge ved monumenterne

Jelling Kro 1905

Ejere af gården og Jelling Kro.

Gården.

Fæstere:

- 1690 Gregers Nielsen.
- 1718 Niels Gregersen, formentlig søn af Gregers Nielsen.

Selvejere:

- 1744 Chr. Jensen (1709-1772) og Ingeborg Sørensdatter (1723-1771). Ingeborg var datter af Søren Lassen Smed og Mette Therkildsdatter på "Fogedgården". De fik kgl. skøde på gården.
- 1755 Provst Jørgen Bang køber gården og forpagter gården ud til Chr. Jensen. Jørgen Bang dør 77 år gammel og sælger gården til:
- 1769 Christen Pedersen Hopballe (død 1772) og Mette Kirstine Hansdatter. Mette var datter af Hans Pedersen Buch og Kirsten Nisdatter på "Rosenvang".

De havde en datter ved navn Anneke. Hun var så uheldig at blive gift med Peder Beenradt, der – efter hvad folk sagde – havde taterblod i årene. De flyttede fra sted til sted og slog sig til sidst ned i Fårehuset på Jelling Hede. Herfra begik Peder, hans 2 sønner og en svigersøn røveri i egnen. I "Røverpigen på Jelling Hede" har C. A. Thyregod fortalt herom.

Det gik tilbage for gården, mens Chr. Pedersen Hopballe havde den.

1773 Hans Nielsen Møller (1742-1802) og Anna Ifversdatter (1740-1821).

Jelling Kro

Jelling Kro

Ægte krohygge ved monumenterne

Den nye ejer kom med midler og driftighed. Der blev købt mere jord til.

Hans Nielsen Møller drev også kro-virksomhed.

Herberg med beværtning for rejsende var dengang et privilegium, som tildeltes bymændene i en landsby, og de vedtog derefter en sådan virksomhed skulle drives. I mange år havde en anden gård i byen – ”Fogedgården” haft privilegiet, for denne gård lå oprindeligt ”ved alfarvej”, men dette ændredes med tiden, da veje nord, syd og vest kom til ind i byen, forbi gården, og så blev privilegiet flyttet. Dette må være sket, mens Hans Nielsen Møller havde den, for under den store brand i Jelling i 1794 satte tilrejsende deres heste ind hos ham, fremgår det af brandforhøret. Man havde dengang pligt til at huse og beværte tilrejsende, mens byens folk var det egentlig ikke tilladt at skænke for, en bestemmelse, som dog ikke blev strengt overholdt.

1802 Jørgen Hansen Møller (1774-1821) og Petronella Kirstine Jensdatter (1780-1820). Jørgen var søn af Hans Nielsen Møller og Anna Ifversdatter.

Han fortsatte med at gøre gården større ved at købe endnu mere jord til. Jørgen Hansen Møllers søn Hans Jørgensen Møller overtog gården i 1822

Jelling Kro / Jelling Gæstgivergaard.

Ca. 1820 opføres en ny bygning i 1 plan, til krovirksomhed.

1822 Hans Jørgensen Møller (1803-1850) og Sophie Ravn (1790-1846). Hans var søn af Jørgen Hansen Møller og Petronelle Kirstine Jensdatter, og sønnesøn af Hans Nielsen Møller og Anna Ifversdatter.

Han var den første som blev kaldt og var kromand, med eget ansvar og med pligt til at beværte både landevejstilrejsende og folk fra byen. En sådan virksomhed krævede en selvstændig bygning, og den blev opført af Hans Jørgensen Møller ca. 1820. Den er stadig en del af Jelling Kro, hvis stueetage er opført af sten og murbrokker, som synes at stamme fra nedbrændte gårde. Den øverste etage er først bygget til senere.

Hans Jørgensen Møller fik først kgl. bevilling til at drive kro ved skr. af 20/6 1842. Det hænger sammen med, at han nu ville afhænde både gård og kro, som han og hans hustru havde drevet i 20 år. Nu kunne de overtage Sophies barndomshjem ved siden af Gorms Høj, (Rosenvold), for hendes 82 årige far landinspektør Søren Ravn var død.

Gården blev solgt til ”Anesminde”, og dermed ophørte gården som selvstændig brug.

20/6 1842 Kongelig privilegiering

1842 Hansen og Linnemann, der var ejendomshandlere købte kroen efter den kongelige privilegiering.

De havde kroen i 3 år, som de lod en gæstgiver bestyre

Jelling Kro

Jelling Kro

Ægte krohygge ved monumenterne

Ca. 1843-44 bygges en etage mere på.

1845 Henrik Christensen Ravn (1804-1874) og Birte Marie Andersdatter (1804-1879)

Søren Henrik Ravn

Herefter følgende ejere:

- 1859 L. P. Lindtner
- 1862 Niels Grundt Madsen
- 1865 J. P. E. Løgstrup
- 1868 P. Jepsen
- 1871 Johan Mathias Winther
- 1881 Andreas Voigt Udbye
- 1886 Jens Peter Jensen
- 1897 N. K. K. Nielsen
- Frands P. Bruun
- 1899 Marius Schou
- 1914 Schous enke Inger Marie født Petersen senere gift Ølsgaard
- 1919 Jørgen Peter Jørgensen
- 1925 Johannes Nielsen
- 1930 Loise Felthoin
- 1938 Kai Pedersen
- 1941 Niels Andersen
- 1942 Laurids Andersen Bjerg
- 1944 Joh. M. Nielsen
- 1944 Valdemar Schrøder
- 13/10 1947 bliver Kroen fredet.
- 1952 Abildskov Nielsen
- C.V. Schrøder indtil 1/5 1961
- Købt af A. Abildskov Nielsen, Hotel Himmelbjerget
- Arne Andersen forpagter indtil 31/12 1964
- Edith Therkelsen forpagter 1965 – 1967
- Bodil og Henning Marcher forpagter fra 1/8 1967 – 1/2 1969.

1969 Henning Marcher

1982 Skov- og naturstyrelsen fra 15/10 1982

Forpagter Birthe og Lars Aastrup 1982 – 1990

Forpagter Lisbeth og Tonny Thing, 15/9 1991 til 1996

1997 Familien Møller-Christensen fra 1/10 1997.

Jelling Kro

Jelling Kro

Ægte krohygge ved monumenterne

2009 OK-Fonden fra 8/10 2009.

OK-Fonden købte Jelling Kro på tvangsauktion, efter at kroen havde været lukket siden april 2009, og stået ubrugt hen.

Dorthe Kirstine og Bjarne Madsen udfører i samarbejde med OK-Fonden og arkitektfirmaet MW A/S, en reovering - og genåbner Jelling Kro 6/11 2010.

1/1 2011 Dorthe Kirstine og Bjarne Madsen køber Jelling Kro af OK-Fonden.

28/5 2018 Slots- og Kulturstyrelsen ophæver fredningen af kroen.

10/7 2018 Slots- og Kulturstyrelsen meddeler at kroen nu er omfattet af verdensarvsområdet.

13/8 2018 Rigsarkivet under Kulturministeriet meddeler:

At kroen er optaget på listen af 41 danske kroer der kan kalde sig "Tidligere Kongelig Privilegeret Kro" og må anvende den lukkede kongekrone i sit logo. Samtidig optages Jelling Kro i foreningen "KongeKroneKroer" i Danmark.

Kildeangivelse:

Jelling. Et Kongelevs historie.

Jens Heltoft, lokalhistorisk arkiv for Jelling kommune.

En vandring gennem det gamle Jelling.

En billedbog om årene 1900 – 1960.

Jelling – det gamle kongesæde i vækst.

Træk af Jellings historie 1960 – 2004.

Jelling Kro